

BaraMa Könyvvizsgáló és Könyvelő KFT
2943 Bábolna, Kisfaludy ltp. C. ép. I/4.
Telefon: 34/ 568-159; Fax: 34/369-159
E-mail: konyvvizsgalat@barama.hu
Honlap: www.barama.hu

KÖNYVVIZSGÁLATI ÉSZREVÉTELEK – GYAKORI HIBÁK

1.Szoftverek, szellemi termékek beszerzése és aktiválása

- Amennyiben a szellemi termék, szoftver **tulajdonjogát** is megvásárolta a társaság, a számviteli besorolás *Szellemi termék.*
- Amennyiben csak a szoftverek **használati jogát** szerezte meg a társaság, a számviteli besorolás *Vagyoni értékű jog.*

A szoftverek, szellemi termékek esetében megkülönböztethetünk két dátumot:

- állományba vételi időpont – beszerzéskor,
- aktiválási (üzembe helyezési) időpont – tényleges használatba helyezéskor.

Mi a szoftverek, szoftver használati jogok üzembe helyezésének a dátuma?

- Amennyiben a beszerzéssel egyidejűleg a használatba vétel is megtörténik, akkor a beszerzés dátuma.
- Ha a beszerzést követően, későbbi időpontban kerül sor a szoftver használatba vételére, akkor a tényleges használatba vételi időpont.

Az üzembe helyezési okmányon, aktiválási jegyzőkönyvön szerepelnie kell az állományba vétel (vásárlás időpontja) és a használatba vétel (aktiválási időpontja) dátumának is.

Értékcsökkenés csak a használatba vétel időpontjától számolható el.

Hogyan kell könyvelni a szoftverek, szellemi termékek beszerzését?

A számviteli törvény 25.§ (6) és (7) pontja alapján a könyvelési tétel *beszerzéskor, állományba vételkor:*

Tartozik: 113. Vagyoni értékű jogok; 114. Szellemi termékek

Követel: 4541. Szállítói kötelezettség; 3811. Pénztár.

A számviteli törvény a szoftver, szellemi termék vásárlását *nem sorolja* a Beruházások közé, ezért nem lehet a 16. Befejezetlen beruházások közé könyvelni ezeket a tételeket. (Számviteli törvény 26.§ (2-6) pontjában szereplő felsorolások könyvelhetők csak beruházásként)

Gyakori hiba: a szellemi termék *használati joga* is a Szellemi termékek közé kerül besorolásra és nem a Vagyoni értékű jogok közé.

A szoftver/ szoftver használati jogának *vásárlása* a 16. Befejezetlen beruházások közé kerül könyvelésre, majd üzembe helyezéskor kerül csak át a 113., vagy 114. főkönyvre.

Helyes megoldás, hogy már beszerzéskor a megfelelő 11. főkönyvi csoportba kell sorolni az eszközöket, még akkor is, ha nem kerültek használatba vételre. Az értékcsökkenés későbbi időpontban, a tényleges aktiválástól számítandó.

A könyvelési programok nem minden esetben tudják megoldani, hogy az analitikába a 16. Befejezetlen beruházás számla közbeiktatása nélkül kerüljenek az eszközök.

Kérés: az év végi befejezetlen beruházások között ne jelenjenek meg a szellemi termékek és szoftverek, ezek használati joga. Ezek a megfelelő főkönyvi számlákon szerepeljenek, függetlenül attól, hogy még nem kerültek aktiválásra és nem számoltak el értékcsökkenést.

2. Maradványértéket elérő tárgyi eszközök kezelése

A számviteli törvény alapján minden társaság az eszközök aktiválásakor megtervezi a várható használati időtartamot, illetve a megállapítja a várható maradványértéket.

A könyvvizsgálat során sokszor találkozunk olyan eszközökkel, amiknél már eltelt a használati idő és hosszabb időszakon keresztül maradványértéken kerül kimutatásra könyv szerint a tárgyi eszköz.

Ekkor vizsgálandó, hogy a társaság továbbhasználja az eszközt, vagy pedig feleslegessé vált, nem szolgálja már a vállalkozási tevékenységet?! Mindkét esetben van teendője a vállalkozásnak.

Mi a teendő, ha a társaság mégis *továbbhasználja* a tárgyi eszközt?

A számviteli törvény 53.§ (5) bekezdés előírása alapján, ha az évenkénti elszámolásra kerülő értékcsökkenés megtervezésekor figyelembe vett körülményekben lényeges változás következett be, akkor a terv szerint elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de ezt az eredményhatást be kell mutatni a kiegészítő mellékletben.

Például, ha a tárgyi eszköz tervezett használati ideje lejárt és volt maradványértéke, de a vállalkozás azt tovább használja, akkor a számviteli törvény előírása alapján a terv szerinti értékcsökkenést módosítani szükséges. Ebben az esetben új használati időt kell megállapítani, azaz meg kell tervezni, hogy várhatóan még hány évig fogják használni a tárgyi eszközt, és az új használati idő alapján mennyi lesz a maradványérték.

Példa: 2013-ban beszerzett 10 mFt-os gépjárműnél a társaság 5 éves használati időt és 4 mFt maradványértéket állapított meg. 2018-ban azonban a vezetés úgy döntött, hogy még 3 évig fogják használni az eszközt, és 3 év múlva várhatóan 2 mFt-ért tudják majd értékesíteni.

2018-ban az eszköz bruttó értéke 10 mFt, elszámolt értékcsökkenése 6 mFt, nettó értéke 4 mFt, ami egyezik az eredetileg megállapított maradványértékkel.

A 2018. évi döntés alapján a használati idő további 3 évvel nő, és a maradványérték 2 mFt-tal csökken 2021-re. Tehát a 2 mFt-ot kell 3 év alatt terv szerinti értékcsökkenésként elszámolni, így az eszköz maradványértéke 2021-ben lesz 2 mFt.

A számviteli törvény előírásai alapján az eredményre gyakorolt hatást 2018-ban a kiegészítő mellékletbe be kell mutatni. (Ld. 54/2018. Számviteli kérdés)

Abban az esetben, ha a tárgyi eszközön olyan felújítási munkákat végeznek, amik alapján az eszköz élettartama meghosszabbodik, akkor a ráaktivált felújítási munkákat üzembe kell helyezni, meg kell állapítani az új használati időt, és a várható maradványértéket. (Ld. 57/2017. Számviteli kérdés)

Ha a vállalkozásnál az eszköz használati ideje lejárt és volt maradványértéke, de már *nem használja tovább* az eszközt, akkor az eszköz beszerzését kell megváltoztatni.

A befektetett eszközök közül át kell vezetni a forgóeszközök közé. (pld. áruk közé, ha értékesíteni kívánja a társaság; vagy hulladékértéken – ha selejtezni kívánja; visszanyert anyagértéken – ha szétszerelte és alkatrésznek fel tudja használni még)

A készletek közé átsorolt tárgyi eszközöknél felvetődhet a terven felüli értékcsökkenés elszámolási lehetősége.

(ajánlott szakirodalom a témában: SZAK-MA újság 2019. május – Botka Erika: Értékcsökkenés)

3. Devizás elszámolások

Tudnivalók áttekintése – avagy miért kell a számviteli politika a könyvvizsgálathoz (is)?

Számviteli politikában választott árfolyam lehet (Számviteli tv. 60. § (4))

- MNB árfolyam közzétett hivatalos árfolyam
- hitelintézet által közzétett deviza vételi és deviza eladási árfolyam átlaga
- Európai Központi Bank (EKB) által közzétett, hivatalos devizaárfolyam

- csak deviza vételi vagy csak deviza eladási árfolyam
- ÁFA törvény előírásai szerinti árfolyam (lehetőség – ld. lejjebb)

Amennyiben az adott hitelintézet naponta többször teszi közzé az árfolyamot – a számviteli politikában kell rögzíteni, hogy milyen módon kezeli a társaság a napi többszöri árfolyamjegyzést.

ÁFA szerinti árfolyam alkalmazásának lehetősége:

A számviteli törvény 60.§(5a) pontja alapján a számviteli politikában ezt is választhatja a vállalkozás:

„Azon gazdasági események esetén, amelyeknél az ellenérték külföldi pénzürtékben kerül meghatározásra, a külföldi pénzürtékre szóló követelés, illetve kötelezettség forintértékének meghatározása során – a vállalkozó számviteli politikában rögzített döntése alapján – alkalmazható az általános forgalmi adóról szóló törvénynek az adóalap forintban történő megállapítására vonatkozó előírásai szerinti árfolyam is.”

Ha *például* belföldi adóalanyok devizában állítanak ki egymás felé számlát, azon az eladó köteles feltüntetni a deviza árfolyamot – a számlát befogadó vevő a számlán szereplő árfolyamon is könyvelheti a számlát függetlenül attól, hogy mi a választott árfolyama – ha ezt a választást a számviteli politikájában rögzíti.

Ha *például* Közösségen belüli termékbeszerzés történik: a számviteli törvény szerint a teljesítés napi választott árfolyamon, míg az ÁFA törvény alapján vagy a számla kibocsátási dátuma, vagy legkésőbb a teljesítést követő hónap 15. napján érvényes árfolyamon kell forintosítani a számlát. Amennyiben a társaság az ÁFA törvény szerinti árfolyam választási lehetőséggel él a fentiek alapján, és ezt rögzíti a számviteli politikájában – nem kell két dátum alapján árfolyam-különbözetet számolnia, elegendő az ÁFA tv. alapján előírt árfolyamon könyvelnie.

Ha nem választja ezt a társaság, akkor a számvitelben a teljesítésnapj árfolyamon, míg az ÁFA törvény alapján az ÁFA bevallásnál a fenti dátumok közül előírt dátum napján érvényes árfolyamot IS kell kezelnie.

Valutapénztárnál az ellenérték kifizetése könyv szerinti árfolyamon is elszámolható:

2012. január elsejétől a számviteli törvény 48. § (8) bekezdésében fontos változás, hogy ha a beszerzés ellenértékének kiegyenlítése valutában történik, akkor a termék vagy szolgáltatás értéke az ellenértékként fizetett valuta könyvszerinti árfolyamán is meghatározható. Ha ezt a könyv szerinti árfolyamot szeretné a vállalkozás használni, akkor ezt a számviteli politikában meg kell határozni.

A számviteli politikában választott árfolyamot használjuk például a bekerülési érték meghatározásához és az év végi értékeléskor.

Néhány kivétellel a teljesítés napján hatályos választott árfolyamon kell értékelni a devizás eszköz vagy kötelezettség állomány **NÖVEKEDÉSKOR**.

Pld. devizabank jóváírás könyvelések; értékesítésről kiállított devizás számlázáskor stb.

Kivétel pld. valuta felvétel devizaszámláról, forintért vásárolt valuta stb.

Mi a devizás tételek könyv szerinti értéke?

A devizában fennálló eszköz vagy kötelezettség állomány **CSÖKKENÉSEKOR** alkalmazzuk a könyv szerinti értéket, tehát amikor a könyvekből kivezetünk.

Pld. devizabanki terhelések könyvelésekor stb.

A számviteli politikában kell rögzíteni azt, hogy milyen módszert választ a társaság a könyv szerinti érték számításához:

- FIFO (az elsőként bevételezett, megvásárolt árfolyamon vezetjük ki az eszközt)
- átlagáras módszer (a csökkenés értékét az eddigi bekerülések, beszerzések alapján számított átlaggal vesszük figyelembe).

Sok esetben ez nem a társaság választása, hanem a társaság által használt könyvelési program lehetősége alapján kerül megállapításra. (Pld. devizabanki beállításoknál választható a fenti két módszer közül az egyik)

Gyakori hiba, hogy a társaság nem kezeli helyesen a devizás banki tételek könyvelésénél az árfolyamot, illetve nem a számviteli politikában rögzítettek alapján használja az árfolyamokat! Például a devizás bank jóváírásokat helyesen napi választott árfolyamon, míg a terheléseket nem a könyv szerinti értéken számítja át forintértékre.

Hiba a beérkező számla kezeléseknél, hogy az ÁFA tv. szerinti árfolyamot használja a vállalkozás a belföldi devizás ügyleteknél – de ezt a számviteli politika nem tartalmazza.

A számviteli törvény 47.§ (4) bekezdése kissé feledésbe merült az utóbbi időben:

*„ A **bekerülési (beszerzési) érték részét képezi a beruházáshoz kapcsolódó, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó – devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett – devizakötelezettségnek az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt árfolyam-különbözete, függetlenül attól, hogy az árfolyamnyereség vagy árfolyamveszteség.**”*

A 41/2018. Számviteli kérdés aktualizálta, hogy a devizatartozás akkor minősül *devizakészlettel fedezettnek*, ha a vállalkozás a devizatartozás keletkezésekor és azt követően is rendelkezik a beruházásra elkülönített devizakészlettel, amely a továbbiakban is az adott beruházás céljait szolgálja és nem használható fel más kötelezettség (pld. folyamatos működés során keletkező devizatartozások) teljesítésére.

Néhány nagyobb beruházásnál van csak elkülönített devizás beruházási hitelszámla erre a célra – náluk beszélhetünk devizakészlettel fedezett devizatartozásról.

Ez nem jellemző a mai vállalkozásoknál, tehát a devizás beruházásoknál általában nincs a fenti meghatározás alapján „devizakészlettel fedezett devizatartozás”.

Devizatartozás lehet a beruházási szállító, a beruházási hitel, tehát minden olyan devizás kötelezettség, ami a beruházáshoz kapcsolódik.

A fenti számviteli tv. szerinti bekezdés alapján nézzünk két esetet:

bekerülési értéket módosító „realizált árfolyam-különbözet”:

Év közben, ha olyan devizakészlettel nem fedezett devizatartozást, beruházási szállítói tartozást egyenlít ki a vállalkozás, amihez kapcsolódóan még nem került aktiválásra a beruházás, a pénzügyi teljesítéskor keletkező árfolyam-különbözet nem tárgyévi árfolyam-különbözet, hanem a bekerülési érték részét képezi. (Csökkentheti és növelheti is)

Ha az aktiválást követően kerül sor év közben a devizás beruházási szállító kiegyenlítésre, a keletkező árfolyam-differencia tárgyévi pénzügyi műveletek eredményeként könyvelendő.

(Ld. 19/2011. Számviteli kérdés)

bekerülési értéket módosító „nem realizált árfolyam-különbözet”:

Év végén ha van olyan devizás beruházás, ami még nem került aktiválásra, az év végi devizás beruházási szállítói tartozás átértékelési különbözete a bekerülési érték részét képezi!

Gyakori, hogy év végén nem vizsgálja a társaság, hogy van-e a nyitott devizás szállítói tartozások között olyan tétel, ami beruházáshoz kapcsolódik és a beruházás még nem került aktiválásra. Ha van ilyen szállítói tartozás, akkor azt nem a tárgyévi összevont árfolyam-különbözetként kell könyvelni, hanem „nem realizált árfolyam-különbözetként” minden esetben a 161. Befejezetlen beruházásra. (Csökkentheti és növelheti is a bekerülési értéket)

A számviteli törvény 47.§ (4) c. pontja alapján nem csak a beruházási szállítók, hanem például a beruházási hitelek árfolyam-különbözete is a fentiek alapján vizsgálendő. Meg kell nézni az *évközi* beruházási hiteltörlesztéshez kapcsolódó (realizált árfolyam-különbözeteket) és az év végi nem realizált árfolyam-differenciákat. Ha az a beruházás még nem került aktiválásra, amihez a beruházási hitel kapcsolódik, de már a társaságnak fizetnie kell a hitel részletét – a törlesztéskor felmerülő árfolyamnyereség, vagy árfolyamveszteség a 161. Befejezetlen beruházás főkönyvre könyvelendő. Ugyancsak ide kell sorolni az *év végi* átértékelés miatti árfolyam-különbözetet a beruházási hitelszámlánál, ha még nem került sor az üzembe helyezésre.

A könyvvizsgálatok során általában év végi átértékelés vizsgálatánál tapasztaljuk, hogy tárgyévi árfolyam-különbözetként számolják el a társaságok a beruházási szállítók, beruházási hitelek árfolyam-differenciáját is.

Gyakori hiba még mindig, hogy a számviteli törvény 60.§ (3) bekezdése alapján nem az *összevont árfolyamdifferencia* kerül könyvelésre mérlegfordulónapi értéként.

A könyvelési programok vagy a 8763. Mérlegfordulónapi összevont árfolyamveszteség, vagy a 9763. Mérlegfordulónapi összevont árfolyamnyereség főkönyvet engedik megadni ellenszámlaként a devizás tételek átértékelésekor. A vállalkozások pedig nem vizsgálják összevontan az átértékelés összegét, előjelét – ezért előfordul, hogy a mérlegfordulónapi főkönyvi kivonatban mindkét főkönyv tartalmaz egyenleget. Ez a törvényi előírások alapján nem fordulhat(na) elő!

A számviteli törvény egyértelműen fogalmaz: a mérlegfordulónapon meg kell nézni, hogy a devizás átértékelendő tételeknél mennyi az árfolyam-különbözet összesen. Ha az nyereség, akkor minden tételnek a 9763-os főkönyvre, ha az veszteség a 8763-as főkönyvre kell kerülnie a beszámolót alátámasztó főkönyvi kivonatban.

Javasolt megoldás, hogy a programnál az év végi átértékelés ellenszámlájaként például egy 3699-es főkönyvet adunk meg, amiről majd egyes könyvelési tételként egy összegben vezetjük át a megfelelő eredményszámlára az összevont mérlegfordulónapi árfolyam-különbözetet.

A fenti árfolyamproblémák befolyásolják a tárgyévi eredményt – egyrészt a bekerülési érték részét képezhetik, illetve az összevont árfolyam-különbözet helytelen könyvelése miatt például az elvárt társasági adó alapja sem helyes összegben kerül kimutatásra!

Devizás részesedésről akkor beszélünk, ha a tulajdonolt társaság jegyzett tőkéjét devizában határozták meg. Átértékelendők az átmenő aktívák és passzívák is, ha devizában meghatározottak.

(ajánlott szakirodalom: Böröczkyné Verebélyi Zsuzsanna: Devizás ügyletek c. könyv - Adónavigátor könyvek)

4. Garanciális visszatartások

Az elmúlt években többször küldtem ebben a témában iránymutatásokat, amelyekkel részben értettem egyet. (MKVK Konzultációs Szolgálat iránymutatásai)

Két megoldást javasoltam.

- az éven túl esedékes garanciális visszatartásokat (akár vevő, akár szállító) a rövid lejáratú tételek között számolja el a társaság és így mutatja ki a mérlegben (Vevőként és szállítóként), de a Kiegészítő mellékletben bemutatja, hogy mennyi lenne ebből az éven túl esedékes rész.

- Az éven túli lejáratú garanciális vevői követeléseket az Adott kölcsönök között, a garanciális kötelezettségeket pedig a Hosszú lejáratú egyéb kötelezettségek között mutatja ki a társaság.

A lényeg, hogy amelyiket választja a társaság, azt a számviteli politikájában rögzítse.

Több társaságnál ez kimaradt a számviteli politikából, illetve a Kiegészítő melléletekből.

5. Leltározás és leltárkülönbözetek könyvelése

Minden évben küldünk a könyvvizsgálathoz Leltározási ütemterv – mintát. A múlt évben a mintához rövid összefoglalást is írtunk a leltározási különbözetek könyveléséhez, amiből kiemelnék néhány tudnivalót.

A Számviteli törvény 69. § (3) és (4) bekezdései rendelkezéseket fogalmaz meg a leltározási feladatokról arra való tekintettel, hogy a cég az eszközökről és forrásokról *folyamatos mennyiségi nyilvántartást vezet-e* vagy sem. Ezt a tényt a számviteli politikában rögzíteni kell.

1. Ha a vállalkozás folyamatos mennyiségi nyilvántartást VEZET:

Amennyiben a mennyiségi nyilvántartást folyamatosan vezetik, abban az esetben az adatok valódiságát az eszközök és források leltárkészítési és leltározási szabályzatában meghatározott időszakonként, de *legalább háromévente* mennyiségi leltárfelvétellel szükséges alátámasztani. A leltározás napja ebben az esetben az alábbiak közül választható: (Számviteli tv. 69.§ (5))

- mérlegfordulónapjára vonatkozóan (pld. december 31.)
- mérlegfordulónapját megelőző negyedévben (tárgyév 10.01. – 12.31. közötti időszakban)
- mérlegfordulónapot követő negyedévben (tárgyévet követő 01.01. – 03.31. közötti időszakban) mennyiség felvétellel.

A mennyiségi felvétel alapján szükségessé váló módosításokat az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozóan kell elszámolni. (Azaz, ha nem december 31-én történt a leltározás, akkor a leltározás időpontjából a mérlegfordulónapig történő gazdasági események hatását figyelembe kell venni a leltározott mennyiség korrekciójaként!)

Ez azt jelenti, ha valaki például a 2019.12.31-i beszámolóhoz 2019.11.30-án végzi a fizikai, mennyiségi tételes leltározást, akkor a 2019. december havi készlettel kapcsolatos bizonylatok alapján a mozgásokkal korrigálnia kell a készleteket, hogy a mérleg alátámasztottsága érvényesüljön.

2. Ha a vállalkozás NEM VEZET folyamatos mennyiségi nyilvántartást:

Amennyiben nem vezet folyamatos mennyiségi nyilvántartást, úgy *minden évben kötelező* a leltárba bekerülő adatok valódiságának az ellenőrzése a mérleg fordulónapra vonatkozóan, hiszen így év közben egyáltalán nem áll rendelkezésre információ a mennyiségre vonatkozóan.

Mikor kell a leltározást elvégezni ebben az esetben? (Számviteli tv. 69.§ (4))

- mérlegfordulónapjára vonatkozó leltározást mennyiségi felvétellel, illetve a csak értékben kimutatott eszközöknél és kötelezettségeknél egyeztetéssel kell elvégezni. (pld. december 31.)

Leltárkülönbözetek: *Csak folyamatos mennyiségi nyilvántartás esetén jelentkezhetnek leltárkülönbözetek.* Leltárkülönbözetnek a mennyiségi felvétellel történő leltározás során megállapított tényleges mennyiség és a folyamatosan vezetett nyilvántartások szerinti mennyiség közötti különbszet minősül.

A leltárkülönbözetek okát fel kell tárni. Amennyiben *adminisztrációs hiba*, akkor azt a bizonylatok kiállításával, vagy a korábban kiállított bizonylat adatainak módosításával kell korrigálni. *(ilyen lehet például az értékesített, de készletből ki nem vezetett készlet; vagy megvásárolt, de be nem vételezett készlet)*

Példa: Ha az értékvesztés elszámolását követően a vevő a *teljes tartozását* rendez:

A vevővel szembeni követelés 100 eFt (311 fk.), melyre 2017-ben a társaság elszámolt 40 eFt (315. fk) értékvesztést, így a vevői követelés könyv szerinti értéke 60 eFt 2017.12.31-én.

2018-ban befolyik 100 eFt, akkor a pénzügyi teljesítéskor könyvelésre kerül: Tartozik: 384. Bank – Követel: 311. Vevő. Megállapítjuk, hogy a könyv szerinti értéket meghaladóan realizált bevételt a társaság. Mivel már nincs vevői követelés, ezért az értékvesztést nem lehet visszaírni, át kell vezetni T: 315. Értékvesztés - K: 311. Vevők 40 eFt; és ehhez kapcsolódó tételként T: 311. Vevők – K: 969. Egyéb bevétel 40 eFt. (Nem értékvesztés visszaírás!)

Ha 2018-ban *nem a teljes összeget* egyenlíti ki a vevő, hanem például 80 eFt-ot:

Pénzügyi teljesítéskor: T: 384. Bank – K: 311. Vevők 80 eFt.

T: 315. Értékvesztés – K: Vevők 20 eFt; majd kapcsolódó tétel: T: 311. Vevők – K: 969. Egyéb bevétel 20 eFt. (Nem értékvesztés visszaírás!)

A gazdasági események könyvelése után a 311. Vevői követelés 20 eFt, a 315. Értékvesztés követelés oldalán 20 eFt marad, tehát a vevői követelés könyv szerinti értéke 0 eFt lesz.

Gyakori hiba, hogy a társaság visszaírja az előző évben elszámolt értékvesztést. (T: 315. Értékvesztés K: 962. Visszaírt értékvesztés bevétele).

A fenti bemutatott könyvelési tételek ugyan Egyéb bevételek, de NEM visszaírt értékvesztés bevételei!

TAO tv. 7.§ (1) n, pontja: az értékvesztéssel csökkentett követelés könyv szerinti értékét meghaladó összegben befolyt bevételt a különbözet összegében (a nyilvántartott értékvesztés összegéig) ugyanúgy adóalapot csökkentő tételként ismeri el 2005.01.01-től, mint a visszaírt értékvesztés összegét. Tehát a TAO levezetésnél a jogcím besorolásra kell figyelni az adóalapot csökkentő tételeknél. (29-es bevallásnál egy soron szerepelt eddig a két jogcím) (forrás: 42/2005. Számviteli kérdés; 36/2018. Számviteli kérdés)

7. Céltartalék képzése és visszaírása

A számviteli törvény lehetőség biztosít céltartalék elszámolására, illetve kötelezettséget is előír bizonyos feltételekhez kötötten. (Számviteli tv. 41 .§)

A céltartalékot a vállalkozásnak *jogcímenként* kell képeznie és a felhasználást is ennek megfelelően kell nyilvántartania.

Gyakori hiba, hogy a társaságok összevontak kezelik a céltartalékokat, nem jogcímenként.

Példa: 2017-ben a társaság garanciális kötelezettségekre képzett 800 eFt-ot.

2018-ban ezen a jogcímen már csak 500 eFt kötelezettség áll fenn, de a végkielégítés miatt 300 eFt új céltartalékot kell képeznie, akkor mi a helyes könyvelési tétel?

2018-ban a garanciális kötelezettségek miatt vissza kell írnia 300 eFt-ot (T: 42. Céltartalékok – K: 965. Céltartalék visszaírása).

A végkielégítés miatt pedig könyvelendő: T: 865. Céltartalék egyéb ráfordítás – K: 42. Céltartalékok.

A fenti bruttó módon történő elszámolás kihatással van a társasági adó alap számításánál (jövedelem- (nyereség)-minimum), adóhiányt okozhat.

8. Eredménykimutatás – ebből értékvesztés sor tartalma

A számviteli törvény mellékletében szereplő Egyéb ráfordítások és Egyéb bevételek sorok alatt találhatóak az Ebből értékvesztés sorok.

A számviteli tv. előírásai alapján ennek a sornak tartalmaznia kell:

- elszámolt értékvesztések összegét (számviteli tv. 81§. (4) a, pont)
- immateriális javak, tárgyi eszközök *terven felüli értékcsökkenésének összegét* (Sztv. 53.§ (1) – (2))
- követelések, készletek elszámolt értékvesztésének összegét (Sztv. 55.§ (1) – (2), 56.§ (1) – (3)).

Gyakori hiba, hogy csak az értékvesztések összege szerepel ebben a tájékoztató sorban, a terven felüli értékcsökkenés elszámolt értéke nem.

9. Helyi iparűzési adó – eszközarányos megosztás

Az 1990. C. tv. (Helyi adó tv.) melléklet 1.2. pontja alapján Eszközérték arányos megosztás módszere: a településekhez tartozó, az adóév folyamán a vállalkozási tevékenységhez használt TÁRGYI ESZKÖZÖK eszközértékének együttes arányában kell az adóalapot megosztani.

Ez azt jelenti, hogy a tárgyévi tárgyi eszközök társasági adótörvény szerinti értékcsökkenését kell figyelembe venni. Az immateriális javak adótörvény szerinti értékcsökkenését NEM.

Hibaként jelenik meg több társaságnál, hogy a vállalkozás összes Tao szerinti értékcsökkenését vette figyelembe az eszközérték arányos megosztás számításánál.

Bábolna, 2019. október 2.

Baranyai Magdolna
ügyvezető igazgató
kamarai tag könyvvizsgáló